

Tematem projektu są przemiany haitańskiej opowieści ludowej w języku francuskim jako gatunku, który jest nośnikiem pamięci zbiorowej, zapisem doświadczeń i szczególnie formą tworzenia spójności społecznej. Zasadniczym celem mojego projektu jest zbadanie procesu ewolucji tego gatunku, w szczególności jego przejścia na przełomie XX i XXI wieku od tradycyjnych form ustnej ekspresji do tekstu pisanego ukazującego się w kraju (Haiti) i w diasporze (Francja, Quebec i Kanada francuska). Z jednej strony chciałabym opisać współczesne formy ekspresji opowieści ludowej, nawiązujące do innych sztuk. Z drugiej strony pragnę opisać międzykulturowe cechy opowieści tworzonej w diasporze haitańskiej – w wielkomiastowym kontekście Montrealu czy Paryża, gdzie zarówno autor, jak i tradycyjny przekaz ludowy oparty dotąd na folklorze muszą sprostać nowym oczekiwaniom i otworzyć się na takie zjawiska, jak wielo- i międzykulturowość, sytuacja uchodźców i emigrantów, problemy adaptacji, rola kobiet, nowe wyzwania edukacyjne, obywatelskie zaangażowanie.

Podjęte w ramach projektu badania będą polegały na analizie tekstowej oraz opisanu aspektów kontekstualnych powstania utworu, takich jak np. biografia pisarza, zmieniające się poglądy i intencje autorskie, sposoby odbioru i oczekiwań publiczności i czytelników w zależności od zmiany kręgu społecznego i instytucji kulturalnych. Pierwszym etapem badań będzie analiza morfologii i struktury narracyjnej tradycyjnej opowieści opartej na folklorze ludowym. Kolejny etap będzie dotyczył dzieł trzech haitańskich opowiadaczek-gawędziarek – Pauli Clermont Péan (Port-au-Prince), Mimi Barthélémy (Paryż) i Joujou Turenne (Montreal). Poddane analizie zostaną dokonywane przez autorki transformacje skonwencjonalizowanych motywów i inwariantów gatunkowych. Ukażą również sposób, w jaki odbijają się w ich twórczości, zróżnicowane postawy społeczne; konstrukcje tożsamości i jej zmiany u autorów urodzonych w diasporze; rola wydawnictw, mechanizmów promocji i recepcji dzieł na Haiti i w diasporze. Ostatnią płaszczyzną będzie badanie związków opowieści i gawędy z innymi sztukami (teatrem, muzyką, śpiewem, tańcem) oraz ze sztukami performatywnymi.

Wybierając tą tematykę badawczą, chciałabym uzupełnić lukę w badaniach uniwersyteckich na temat związków między tradycyjnym przekazem ustnym a literaturą pisaną na Haiti oraz dzisiejszej sytuacji, w kraju i diasporze literatury oralnej (*oraliture*). Pragnę także przyczynić się do lepszego zrozumienia w Polsce zjawisk wielo- i międzykulturowych oraz wyzwań ideowo-estetycznych we frankofońskich literaturach mniejszościowych w Amerykach (na Karaibach i w Kanadzie), a także we Francji, jako drugiej wielokulturowej przestrzeni diasporycznej.